การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
(DUAL SYSTEM)

1. การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คืออะไร

"ทวิภาคี" แปลว่า **"สองฝ่าย"** ซึ่งหมายถึง สถานประกอบการและโรงเรียน เยาวชนที่เข้าร่วมฝึกอาชีพในโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะมี 2 สถานภาพในบุคคลเดียวกัน คือ เป็นนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียน และในขณะเดียวกันก็เป็นพนักงานฝึกอาชีพของสถานประกอบการด้วย

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการศึกษาในระบบนี้ผู้เรียนหรือผู้ฝึกหัด (Trainee) จะต้องเรียนรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐาน โดยเรียนและฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ที่สถานศึกษา สัปดาห์ละ 1-2 วัน ส่วนรายวิชาชีพสาขางาน จะเรียนและฝึกปฏิบัติจริงที่สถานประกอบการ 3-4 วัน ทั้งนี้อยู่ในข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

2. วัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพ

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ ความสามารถ และทันต่อเทคโนโลยี ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
3. เพื่อเตรียมบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน

3. ประโยชน์ที่นักเรียน นักศึกษาได้รับ

1. ประโยชน์ทั่วไป

1.1 ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการอื่น ๆ ตามที่ตกลงกัน

1.2 โอกาสที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ได้ฝึกอาชีพอยู่ก่อนคนอื่น

1.3 ได้รับใบรับรองจากสถานประกอบการ

1.4 ได้รับประกาศนียบัตร ปวช. และ ปวส. เช่นเดียวกับนักเรียน นักศึกษาปกติ

1.5 ได้โอกาสศึกษาต่อระดับสูงขึ้นต่อไป

2. ประโยชน์ทางวิชาการ

2.1 ความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนกับสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประยุกต์เข้ากับภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ทันที ไม่ต้องรอให้จบการศึกษา เป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ถ่องแท้

2.2 มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการเพราะนักเรียนนักศึกษาฝึกอาชีพจริงอยู่ในสถานประกอบการอยู่แล้ว ดังนั้นโอกาสที่จะได้งานทำจึงมีสูงกว่าผู้ที่เรียนระบบปกติ

3. ประโยชน์ด้านลักษณะนิสัยการทำงาน

3.1 มีความรับผิดชอบสูง

3.2 มีความตรงต่อเวลา

3.3 มีความอดทน

3.4 มีบุคลิกภาพที่ดี เหมาะสมกับงานที่ทำ

3.5 มีความเข้าใจระบบการทำงานในสถานประกอบการ

3.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3.7 สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีกว่า

3.8 มีความเข้าใจผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

4. การคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. คุณสมบัติของนักเรียน นักศึกษา ระบบทวิภาคี

1.1 ผู้สมัครต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์

1.2 มีความตั้งใจในการที่จะเรียนและฝึกอาชีพ ในสาขางานที่สถานประกอบการ

1.3 มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และตามที่สถานประกอบการต้องการ

2. วิธีการคัดเลือก

โรงเรียนจะประสานงานกับสถานประกอบการ ที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อดำเนินการรับสมัคร สัมภาษณ์ นักเรียน นักศึกษาที่โรงเรียนหรือสถานประกอบการจะรับเข้าเรียน

5. หน้าที่ของนักเรียนและผู้ปกครอง

นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง ต้องเข้าใจว่าการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเรียนอาชีวศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียน นักศึกษาจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดทักษะในวิชาชีพและมีประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการและหรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

การเข้าเรียน

1. ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องปฏิบัติดังนี้

สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานประกอบการ ที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่สถานศึกษา

สมัครเข้าเรียนกับโรงเรียน

คัดเลือกตามที่สถานประกอบการและ/หรือโรงเรียนกำหนด

เมื่อผ่านการคัดเลือกแล้วนักเรียน นักศึกษาจะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการนั้นๆ

รายงานตัวและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษาที่โรงเรียน

2. คุณสมบัติของผู้เข้าเรียน ดังนี้

2.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ ในวันทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ

2.2 จบการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

2.3 มีความประพฤติเรียบร้อย

2.4 มีร่างกายแข็งแรงเหมาะสมในการเรียน การฝึกอาชีพ ในสาขาวิชาชีพนั้น

2.5 ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ หรือติดยาเสพติด

2.6 เป็นผู้ผ่านการคัดเลือกจากสถานประกอบการให้เข้าเรียนได้

การบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ

1. นักเรียน นักศึกษาต้องบันทึกการฝึกอาชีพ ลงในสมุดรายงานการฝึกอาชีพด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกวันที่มีการฝึกอาชีพ

2. ส่งสมุดรายงานให้ครูฝึกในสถานประกอบการ ตรวจสอบเพื่อลงนามทุกวันที่มีการฝึกอาชีพ

3. บันทึกวิชาภาคทฤษฎีการเรียนในรายวิชา ที่เรียนในสถานศึกษาลงในสมุดรายงาน

4. ส่งสมุดรายงานให้ครู อาจารย์ ที่ทำหน้าที่ติดตามและกำกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

5. เก็บรักษาสมุดรายงานทุกเล่มไว้ เพื่อใช้ประกอบในการประเมินผล

ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และสถานประกอบการ

1. ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษาของโรงเรียน และชำระเงินบำรุงการศึกษาตามระเบียบว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ภายหลังทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ แล้วจึงจะมีสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษาโดยสมบูรณ์

2. เข้ารับการปฐมนิเทศร่วมกับผู้ปกครอง ที่โรงเรียนและสถานประกอบการจัดขึ้น

3. ลงทะเบียนเรียนราวิชา และชำระเงินค่าลงทะเบียนตามระเบียบ

การเรียนและการฝึกอาชีพ

1. เรียนหมวดวิชาพื้นสามัญ วิชาชีพพื้นฐานทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น วิชาเลือกเสรีในสถานศึกษา สัปดาห์ละ 1 – 2 วัน ตลอดหลักสูตร

2. ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สัปดาห์ละ 3 – 4 วัน ตลอดหลักสูตร ในรายวิชาสาขางาน โครงการ รวมทั้งการทำกิจกรรม

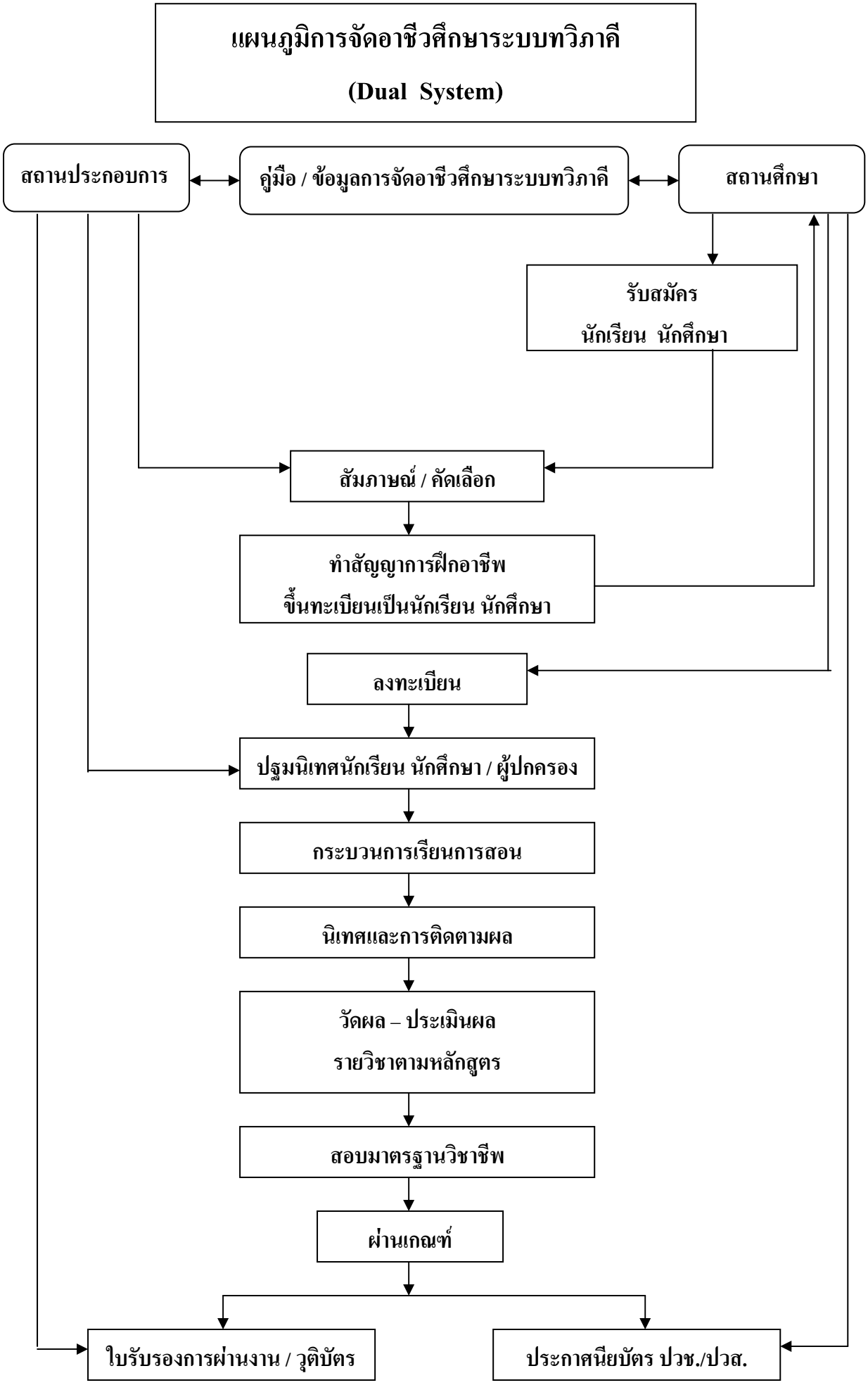
แผนภูมิการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
(Dual System)
สถานประกอบการ
คู่มือ / ข้อมูลการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
สถานศึกษา
รับสมัคร
นักเรียน นักศึกษา
สัมภาษณ์ / คัดเลือก
ทำสัญญาการฝึกอาชีพ
ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษา
ลงทะเบียน
ปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษา / ผู้ปกครอง
กระบวนการเรียนการสอน
นิเทศและการติดตามผล
วัดผล – ประเมินผล
รายวิชาตามหลักสูตร
สอบมาตรฐานวิชาชีพ
ผ่านเกณฑ์
ใบรับรองการผ่านงาน / วุฒิบัตร
ประกาศนียบัตร ปวช./ปวส.